

Remek Éva:¹

Mérlegen az osztrák EBESZ-elnökség²

Absztrakt

Az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet Soros Elnökségét betöltő ország 2017-ben Ausztria. Ausztria alapvető céljai megegyeznek az EBESZ általános törekvéseivel. „Nagyobb biztonságot és stabilitást kell teremteni Európában, továbbá nagyobb bizalom szükséges az együttműködésben, a kiszámíthatóságban és az egyes feladatok megközelítésében.”³

Ugyanakkor Ausztria még az év elején a jelenlegi Európát érintő fenyegetésekre, biztonsági kihívásokra figyelemmel Elnökségének keretében három prioritást fogalmazott meg. Ezek a meglévő konfliktusok megoldásához való hozzájárulás, a radikalizálódás és a szélsőségek elleni harc, illetve a bizalom és a megbízhatóság megújítása.⁴

A tanulmány e prioritások (célok) megvalósulásának időarányos bemutatására vállalkozik. Jelen tanulmány egy rész kutatás eredménye. A kutatási téma az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet szerepe napjaink európai biztonsági architektúrájában. Ezen írás egy részidős⁵ összefoglalás az EBESZ elnökségi munkáról (az elnökségi munka hivatalosan 2017. december 31-én zárul le).

Kulcsszavak: EBESZ, Elnökség, prioritások

---

¹ Dr. Remek Éva, egyetemi docens, NKE, Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar, Nemzetközi és Biztonsági Tanulmányok Tanszék, ORCID: 0000-0002-0403-8466

² „A mű a KÖFOP-2.1.2-VEKOP-[15-2016-00001](https://doi.org/10.1.2-VEKOP-15-2016-00001) azonosítószámú, „A jó kormányzást megalapozó közszolgáltatás-fejlesztés” elnevezésű kiemelt projekt keretében működtetett *Zrinyi Miklós Habilitációs Program* keretében, a Nemzeti Közszerződési Egyetem felkérésére készült.”

³ OSCE NEWSROOM Austria to serve as bridge builder, dialogue facilitator and an honest broker during its 2017 OSCE Chairmanship, says Foreign Minister Sebastian Kurz, <http://www.osce.org/cio/293636> (letöltve: 2017.10.26.)

⁴ OSCE WHO WE ARE? Priorities of the Austrian Chairmanship <http://www.osce.org/cio/291661> (letöltve: 2017. 10.26.)

⁵ A három elnökségi prioritásról ez idáig nem készült időarányos, átfogó értékelés, ezért jelen írás készítésénél az egyes EBESZ intézmények részidős vagy adott prioritáshoz köthető értékeléseit, jelentéseit, lezajlott találkozókát, interjúkat vettem alapul. Annak ellenőrzése pedig, hogy a Soros Elnök év eleji részletes programismertetőjében, a prioritások címszó alatt megfogalmazott célok (konkrét esemény, összejövétel, dokumentum korszerűsítését stb.) realizálódtak-e, további információval szolgált. Ez utóbbi esetben az igazoló példák a szerző saját választását tükrözik, szem előtt tartva azt, hogy az olvasó világosan lássa és értse „az egy mondattal megfogalmazott prioritás” (cél) mögötti EBESZ erőfeszítés összetettségét, adott esetben jellegéből adódóan korlátait.

Balance sheet of the Austrian OSCE Presidency

Abstract

Austria is the Chairmanship of the OSCE for the year 2017. Austria's fundamental goals are in line with the OSCE's general aspirations, namely „greater security and stability in Europe by providing greater confidence in cooperation, predictability and approach to some tasks”.⁶

However, at the beginning of the year Austria in view of the current threats and security challenges within the framework of its Presidency has achieved its three objectives. These are the contributions to solving the existing conflicts, the struggle against radicalization and extremism, and restore the trust and confidence.⁷ Aim of this paper is to outline of these priorities (goals) time-proportional.

This paper is a result of the partial search. The research topic is the role of the Organization for Security and Cooperation in Europe in today's European security architecture. This writing gives a partial summaries of the Austrian OSCE Presidency period, which ends on 31 December 2017.

Keywords: OSCE, Chairmanship, priorities

---

⁶ OSCE NEWSROOM Austria to serve as bridge builder, dialogue facilitator and an honest broker during its 2017 OSCE Chairmanship, says Foreign Minister Sebastian Kurz, <http://www.osce.org/cio/293636> (letöltve: 2017.10.26.)

⁷ OSCE WHO WE ARE? Priorities of the Austrian Chairmanship <http://www.osce.org/cio/291661> (letöltve: 2017. 10.26.)

Bevezetés

Az eddigi kutatások rávilágítottak, hogy egy adott rész kérdés elemzésénél a szerző óhatatlanul vissza-visszanyúl a korábbi tanulmányokban leírt következtetéseihez, ezért ezek kisebb-nagyobb részben ismétlődhetnek az új elemzésben is. Ez szinte elkerülhetetlen, különösen annak fényében, hogy most olyan összegzés készül, ami az Európai és Biztonsági Együttműködés Szervezetének egy hosszabb idejű áttekintését célozta meg.

Jelen írás elsőként a címbeli téma keretét biztosító fogalmakat tisztázza, majd az EBESZ szervezeti struktúráját és működési kultúráját mutatja be az osztrák elnökség három célja mentén. A témáról eddig átfogó, minden célterületre kiterjedő elemzés nem készült, nem is készülhetett (még tart az elnökségi időszak). A három prioritás közül a válságkezelés módja és eszközei – pl. Ukrajna okán – egy különleges színteret jelent a mai európai biztonsági architektúrában. Ez az elemzés is, a teljesség igénye nélkül ugyan, de kiemelendő kérdésként kezeli az EBESZ ukrajnai tevékenységét is az osztrák Elnökség munkáját bemutató értékelésben.

Fogalmak

Az EBESZ a kooperatív biztonság iskolapéldája. A kooperatív biztonság „az államok biztonságpolitikai együttműködésének legáltalánosabb formája, ahol több állam együtt lép fel a fenyegetéssel szemben, amelyet minden résztvevő annak tart... szélesebb értelemben az államok közötti... politikai és jogi kapcsolathálózat. Magában foglalja a nemzetközi szervezetekben való tagságot éppúgy, mint a konkrét, a haderő-korlátozás betartásának ellenőrzésére született megállapodásokat és a multi- és bilaterális egyezményeket”.⁸ Mindez a kollektív biztonság rendszerén belül értelmezendő, ahol „a rendszer tagjai kötelezik magukat arra, hogy egy vagy több tagnak, egy másik vagy több tag általi fenyegetése vagy megtámadása esetén katonai eszközök bevonásával segítséget nyújtanak”.⁹ A témával összefüggő fogalmi rendszer egy harmadik taggal válik teljessé, ez pedig a kollektív védelem (NATO). Ez esetben a kollektív rendszer egyik tagja, mint külső fenyegető válik veszéllyé a NATO saját tagjaira.¹⁰

Továbbá, az EBESZ, ha nem is iskolapélda, de igazolhatóan biztonsági közösség. A biztonsági közösség fogalom először Karl. W. Deutsch és munkatársai tanulmányában jelent meg még 1957-ben. Röviden arról van szó, hogy egy csoport (biztonsági közösség) tagjai olyan szinten

---

⁸ KISLEXIKON Nemzet és Biztonság. V. évfolyam 2. szám, 95-96.

http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb12_02_kislexikon.pdf (letöltve: 2017.10.21.)

⁹ Kislexikon i.m. 95.o.

¹⁰ Uo.

integrálódnak, hogy „valódi bizonyossággal állítható, hogy a tagok közötti nézeteltéréseket nem harcokkal, hanem valami más módon képesek rendezni”.¹¹ Karl W. Deutsch szerint két-féle csoportról beszélhetünk: az egyesített (két vagy három ország formális egyesülése) és a pluralisztikus csoportról (független országok integrációja, „ahol bízhatunk a változások békés megoldásában”, kialakul a kölcsönös bizalom, a közös mi-tudat és a lojalitás a közösséghez).¹² Később Michael Barnett és Emanuel Adler újra definiálták ezt az elgondolást, s megalkották a biztonsági közösségek fejlődési mintáját, amelynek három fejlődési szakasza van (keletkezés, növekedés és az érett szakasz).¹³ Ezen közösségek léte azonban nem azt jelenti, hogy itt az „örök béke”, hanem inkább annak valószínűsítését fejezi ki, hogy vitáik rendezése békés úton történik. Az EBESZ fejlődési íve, a laza kapcsolódásból a szervezeti és intézményi funkciók megerősítéséig kellő bizonyítékot szolgáltat arra, hogy e Szervezet azonosítható legyen, mint biztonsági közösség. Az országok növekvő száma (EBEÉ 35 aláíró ország, ma EBESZ 57 részes állam) azt is bizonyítja, hogy a Szervezet inkább inkluzív (befogad), mint elutasít vagy feltételeket szab a részvételhez, ami a közös értékek, normák és alapelvek mentén teszi biztonságot építővé és felhasználóvá az EBESZ-régió kb. 1,2 milliárd ember¹⁴ által megosztott közös terét. Az EBESZ regionális „kormányzása” egy olyanfajta biztonsági közösséget hozott létre, ahol a kooperáció a résztvevők kollektív és kölcsönös bizalmára épül, illetve a normák betartásával „megbízható várakozások léteznek arra, hogy békésen rendezik a vitákat”.¹⁵

Az EBESZ

A (szerző) egyik EBESZ-ről készült utolsó elemzésének¹⁶ legutolsó mondata egy összegző munka elején „in medias res” felütésnek tűnhet, de jól szolgálja a mondanivaló lényegét. Didier Burkhalter svájci külügyminiszter szavai éppen az EBESZ tevékenységének a lényegét fejezik ki: „Az EBESZ vált a nemzetközi közösség szemévé és a fülévé...”¹⁷ Ez a mondat

---

¹¹ Emanuel Adler: *The OSCE as a security community*, 14.o. In: OSCE MAGAZINE, Issue No.1. 2011. <http://www.osce.org/magazine/2011/1?download=true> (letöltve: 2017.10.21.)

¹² Uo.

¹³ Uo.

¹⁴ The Austrian Chairmanship in 2017

<https://www.bmeia.gv.at/en/european-foreign-policy/security-policy/the-austrian-chairmanship-in-2017/> (letöltve: 2017.10.23.)

¹⁵ Emanuel Adler i.m. 15.

¹⁶ A szerző írásában Kooperatív biztonság – EBESZ címmel In: Molnár Anna - Wagner Péter – Marsai Viktor (szerk.): *Nemzetközi biztonsági szervezetek*, 2017 kézirat

¹⁷ Mirco Günther: *The OSCE's importance for peace and security in Europe*, 2. o.

https://nefia.org/sites/default/files/zeitschrift/artikel/adhoc_15_EN_17_Guenther_NEU.pdf (letöltve: 2017.10.21.)

2015-ben hangzott el, amikor Svájc után már Szerbia látta el az EBESZ Soros Elnökség teendőit, de ma sem lehet ennél jobban megragadni az EBESZ munkájának lényegét.

Az 57 részes államot és 11 partnerállamot magába foglaló Szervezet a világon a legnagyobb földrajzi kiterjedésű regionális szervezet, közismerten fogalmazva „Vancouvertól Vlagyivosztokig” terjed. Jogelődje, az Európai Biztonsági és Együttműködési Fórum (EBEÉ), a hidegháborús időszak egyik olyan „értekezlete”, amely helyet és lehetőséget adva megkönnyítette a Kelet és a Nyugat közötti párbeszédet. Ez kiváltképpen fontos az emberi jogok kérdése kapcsán, mert ez a Fórum foglalkozott először összeurópai szinten ezzel a kérdéssel, ami később nem vártan, de „hozzájárult a közép- és kelet-európai szocialista államokban bekövetkezett alapvető változásokhoz”.¹⁸

Az 1990-es évek változásai nem hagyták érintetlenül ezt a Szervezet sem, de mivel jól értékelte lehetőségeit, így hamar és rugalmasan reagált. Stratégiai elgondolásában a régi-új elemek egyaránt megtalálhatók, amelyek kiegészítik és erősítik egymást. A Helsinki Alapelvek¹⁹ (a régi elemek) az ENSZ Alapokmányának elveit vették alapul, sok eleme azonban meghaladta a saját korát, mert „hivatkozási alapként és kiindulási pontként szolgált, amihez még a részes államok egyhangú döntésére is szükség volt”.²⁰ A későbbi változásokat is követte az EBESZ. A Biztonsági Stratégiájában²¹ (új elemek) azonosítja a 21. századi kihívásokat,²² majd tagjainak és környezetének biztonságához a régi elvek mentén (lásd Helsinki Alapelvek) járul hozzá, de a biztonságot átfogó és kooperatív módon értelmezi.²³

A változások az EBEÉ intézményi struktúrát is érintették, ami teljesen összhangban volt a Szervezet sajátos rugalmasságával, illetve a jó alkalmazkodó képességével. A folyamat tetőpontja éppen az 1994-es budapesti csúcstalálkozón volt, amikor a szervezet, Szervezetté vált.

---

¹⁸ Blahó András-Prandler Árpád: *Nemzetközi szervezetek és intézmények*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2014, 361.o. ISBN 978 963 05 952 7 8

¹⁹ A tíz alapelv, a „dekalóg” jelentősége később mutatkozik meg igazán, erről részletek lásd Blahó-Prandler i.m. 362-365.o. A tíz alapelv felsorolása i.m. 362.o.

²⁰ Blahó-Prandler i.m. 362.o.

²¹ Részleteket lásd OSCE Strategy to address threats to security and stability in the twenty-first century <http://www.osce.org/mc/17504?download=true> (letöltve: 2017.10.30.)

²² A dokumentum 2003-ban Maastrichtban született. Felsorolja a biztonsági fenyegetéseket, s a határbiztonság és az azzal kapcsolatos kapacitásbővítésre, a kölcsönös előnyökre épülő államok közötti kapcsolatok alakítására ad felhatalmazást. Részletek lásd OSCE Conflict Prevention Centre, Comparative Analysis of Crisis Response Capabilities - The OSCE Position, 2-3.o.

<http://www.osce.org/cpc/39621?download=true> (letöltve: 2017.10.20.)

²³ Átfogó, mert a biztonság minden szektorával foglalkozik. Kooperatív, mert minden tagja egyenlő jogokkal rendelkezik. A jogelőd EBEÉ már a hidegháború idején jelentős munkát végzett. Említésre méltó a „Bizalom- és Biztonságerősítő Intézkedések (Confidence and Security Building Measures, CSBM) intézményesítése – stockholmi konferencia 1984-86, a hagyományos fegyverek csökkentésére tett erőfeszítés (Conventional Forces in Europe, CFE) 1990-ben, vagy ugyanebben az évben aláírt Párizsi Charta az új Európáért. Ez utóbbi fontosságát igazolja, hogy a NATO és a Varsói Szerződés tagországai ebben írták le, hogy már nem tekintik egymást ellenségnek. NAGY 2010.20.

Ekkor kapta az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet nevet, ezért a szerveinek a neve és a feladataik is változtak.²⁴ Az eddigi kutatás során ezek feldolgozása, leírása megtörtént, jelen esetben terjedelmi korlátok miatt csupán azon intézményekről esik szó és oly mértékben, amelyek közvetlenül a témához kapcsolódnak.²⁵

Az EBESZ mára szerves részévé vált az euro-atlanti térség biztonságáért felelős nemzetközi szervezeteinek. Az európai munkamegosztás szerint a „puha biztonság” területén játszik fontos és elismert szerepet, miközben a „kemény biztonság” területét is le tudja fedni pl. a konfliktusmegelőzés tevékenységével.²⁶ Az EBESZ szerveivel, szakértőivel és területi műveletei hálózatának segítségével olyan kérdésekkel foglalkozik (pl. fegyverzetellenőrzés, a felelősségteljes kormányzás, a terrorizmus, az energiabiztonság, médiaszabadság, kisebbségek, stb.), amelyek nagy hatással vannak közös biztonságunkra. Az EBESZ átfogó és kooperatív módon értelmezi a biztonság kérdését (lásd fenn), így annak mind a három dimenzióját, a politikai-katonai, gazdasági-környezeti és a humán dimenziót egységesen kezeli.²⁷

Az EBESZ egyike a regionális szervezeteknek.²⁸ Mint ilyen azonban nagyon egyedi, mert pl. nincs katonai képessége, mint a NATO-nak ezért a válságkezelési képessége korlátozott. Vagy korlátozott jogi képesség²⁹ hiányában, – szemben az Európai Unióval, – neki korlátozott a kapcsolatok kezelésére vonatkozó képessége. A bizalomépítő adottsága okán azonban párbeszéd ösztönző képessége van, ami az érdekkellentétben álló feleket előbb vagy utóbb meg egyezésre ösztönzi. Mindezekkel együtt nincs még egy olyan regionális szervezet, amely oly széles körű földrajzi kiterjedésű területen képes „fellépni”, mint az EBESZ. Ez teszi a Szervezetet a konfliktusmegelőzés és a konfliktusmegoldás kulcsszereplőjévé.³⁰

---

²⁴ Szerveit és azok feladatait részletezve lásd OSCE Who we are?

<http://www.osce.org/who-we-are> (letöltve: 2017.10.20.)

²⁵ A kutatás korábbi részeredményei EBESZ I. és II., a német EBESZ-elnökség értékelése, az EBESZ és válságkezelés, az Osztrák Elnökség 2017 címen fellelhetők.

²⁶ OSCE What we do?

<http://www.osce.org/whatistheosce> (letöltve: 2017.10.21.)

²⁷ A három dimenzióban összesen huszonhárom feladatot jelenít meg. A három dimenzió túl vannak olyan feladatok, amelyek „dimenziókon átívelő”, több dimenzió feladataiba is beleérthető. OSCE What we do? Uo.

²⁸ Az ENSZ VIII. fejezete szerint. Az Egyesült Nemzetek Alapokmánya és a Nemzetközi Bíróság Alapszabályai, MENSZT? Budapest, 1993, 37-39.o.

²⁹ Magyarország Állandó EBESZ képviselő, Ausztria, Bécs,

http://www.mfa.gov.hu/kulkepviselo/AT_EBESZ/hu/EBESZ/EBESZ.htm (letöltve: 2017.10.21.)

³⁰ Group of authors: *The OSCE and contemporary security challenges: A collection of essays*, 24.o. <http://www.osce.org/serbia/216966?download=true> (letöltve: 2017.10.21.)

A Soros Elnökség – Ausztria

Az EBESZ szervezeti struktúrája³¹ akár két részre bontható, a valóságban ezek szervesen összekapcsolódnak³²: a politikai döntéshozó és az operatív csoportra.³³ Az operatív intézmények közül a legismertebbek a Soros Elnökség (Chairmanship), azon belül a Soros Elnök (Chairman-in-Office) illetve a Trojka (Troika) hármasa.³⁴

A Trojka intézménye az EBESZ működésének a folytonosságát szimbolizálja, mert a tagjai az előző, a jelenlegi és a következő Soros Elnökből kerülnek ki. Az EBESZ soros elnöki tisztsége egy naptári évre szóló mandátum. A mindenkori Soros Elnök (az adott ország külügyminisztere) felelősséggel tartozik a résztvevő országokkal, a nemzetközi szervezetekkel fenntartott kapcsolatok koordinálásáért, a konzultációkért, sőt a konfliktusmegelőzés feladataiban is aktív.³⁵ A Szervezet egészének adminisztratív irányítója, támogatója az EBESZ-Főtitkár és a Titkársága (OSCE Secretary General).³⁶ Ez utóbbi felelősségi területe Szervezet külkapcsolata, annak adminisztratív része és a pénzügyi területe. Mindemellett nyomon követik az aktuális trendeket, szakértői elemzéseket, amely ismereteket a gyakorlatban hasznosítanak.³⁷

2017. január 1-jén Ausztria Németországtól vette át az EBESZ elnökségi stafétát. Ausztria, hasonlóan, mint Svájc vagy Finnország, egyike azon „EBESZ-múltidézőknek”, akik elkötelezettek e páneurópai biztonsági szervezetben. Bruno Kreisky³⁸ kancellár már a hidegháború idején pártatlan és őszinte közvetítő szerepét töltötte be a Kelet és a Nyugat között formálódó együttműködés létrehozatalában.³⁹ Ugyan más okokból kifolyólag, de ma is nagy szükség van

---

³¹ Az érthetőség megkönnyítése céljából egy vázlatos áttekintés az intézményekről. Jelenlegi szervei: 1. (politikai) döntéshozók: Csúcstalálkozó, Miniszteri Tanács, Vezető Tanács 1997 után szerepe gyakorlatilag megszűnt, az Állandó Tanács keretében tanácskozik, Biztonsági Együttműködési Fórum, Elnök-Elnökség-Trojka, a Soros Elnök Személyes Megbízottja, Parlamenti Közgyűlés 2. (operatív) végrehajtók: Főtitkártitkárság, Nemzeti Kisebbségi Főbiztos, Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Iroda, Média Szabadságának Megbízottja, Békéltető és Választott Bírószág. 3. műveletek, missziók, 4. kapcsolatos szervek. Részletesen l. OSCE WHO WE ARE? OSCE: Who we are?

<http://www.osce.org/whatistheosce> (letöltve: 2017.10. 20.)

³² OSCE Structure 7.o. <http://www.osce.org/whatistheosce/factsheet?download=true> (2017.11.03.)

³³ Jonathan Cohen: Conflict Prevention in the OSCE – An Assessment of Capacities, Hága, Netherlands Institute of International Relations ‘Clingendael’ 16.o.

https://www.clingendael.org/sites/default/files/2016-02/20000900_cli_study9.pdf (letöltve: 2017.10.12.)

³⁴ 2017 Ausztria a soros elnök ország, Sebastian Kurz a Soros Elnök. A Trojka: Németország (2016) Ausztria és a 2018-as soros elnöki ország, Olaszország. Időközben kiderült, hogy 2019-ben Szlovákia megkapta a támogatást a soros elnöki feladatok ellátására.

³⁵ Cohen 1999. 23-25.o.

³⁶ 2018 júliusától Thomas Greminger tölti be ezt a tisztséget.

³⁷ OSCE WHAT IS THE OSCE? OSCE: What is the OSCE? 4. o.

<http://www.osce.org/whatistheosce/factsheet?download=true> (letöltve:2017.10.21.)

³⁸ „Bruno Kreisky szövetségi kancellár (1970–1983), az osztrák aktív semlegességi politika atyja és az „egyesült Európa” eszméjének egyik első osztrák meghirdetője alapította.” Flaisz Frida: *Osztrák Nemzetközi Politikai Intézet Österreichisches Institut für Internationale Politik (OIIP)*, 1.o.

http://www.grotius.hu/doc/pub/SASFLP/2009_33_flaisz_%20frida.pdf (letöltve: 2017.10.21.)

³⁹ Christian Nünlist: *The OSCE and the Future of European Security*, CSS Analyses in Security Policy, No. 202, February 2017, Editor: Matthias Bieri, 1.o.

az ilyen típusú közvetítőre, az európai biztonság törésein hidat építőre. Ausztria képes az európai biztonság alakítására. Az év elején „a megszokottnál lendületesebben és nagyobb felelősséggel kezdte meg a munkát Európa biztonságáért”.⁴⁰ Az EBESZ intézményi struktúrájában, mint az már említésre került, a Soros Elnökség, illetve a Soros Elnök személye nagyon fontos intézmény. Az intenzív válsághelyzetekben közvetít és koordinálja az összes belső EBESZ tevékenységet, kifelé pedig az „EBESZ-hangjaként” szól.⁴¹

Ausztria szimbolikus hely és szereplő az európai biztonsági intézményekben, eseményekben egyaránt (pl. valamikor Kelet és Nyugat kapuja volt, az ENSZ Atomenergia Ügynöksége itt van, 1995 óta Bécsben működik az EBESZ Titkársága, illetve 2000-ben már betöltötte az EBESZ elnöki tisztségét).

Az osztrák Elnökség annak megfelelően határozta meg elnökségi prioritásait, hogy az EBESZ-térségben milyen fenyegetések, kihívások veszélyeztetik a közös biztonságot. Elnökségi vélemény szerint a jelenleg is létező (akár befagyott) katonai konfrontációkon túl (pl. ukrajnai, szíriai) főleg határbiztonsági konfliktusok fenyegetnek. Mindemellett a radikális csoportok és a terrorista akciók növekvő száma, s ezzel összefüggésben a polgárok bizalomvesztése a nemzetközi szervezetekben, így az EBESZ intézményeiben is, aggodalomra ad okot.⁴² Az EBESZ Soros Elnöke ezért úgy vélte, hogy politikai megoldásokra van szükség, amihez a párbeszéd létrehozása, fenntartása és folytatása elsődleges eszköz.

A prioritások közül a radikalizáció terjedése és a terrorizmus fenyegetése nemcsak Európát érinti. Globális kihívás, ezért kell intenzívebbé tenni az ezek elleni tevékenységet. A probléma a társadalmi biztonságot is érinti, különös tekintettel a radikalizációra, ami a fiatalok körében emelkedő tendenciát mutat.⁴³ Szintén társadalmi kérdés a bizalomvesztés kérdése. A problé-

---

<http://www.css.ethz.ch/content/dam/ethz/special-interest/gess/cis/center-for-securities-studies/pdfs/CSSAnalyse202-EN.pdf> (letöltve. 2017.10.21.)

⁴⁰ Uo.

⁴¹ Uo.

⁴² Diana Orlova: *Austria's chairmanship of the OSCE*, (szerző fordítása, tartalmi kivonat)

<https://doc-research.org/en/austria-chairmanship-osce/> (2017.10.21.)

⁴³ További kutatásokra érdemes, de terjedelmi korlátok miatt csak utalásszerű kitekintést enged e társadalmi jelenség. Erre vonatkozóan született egy részletes elemzés az Osztrák Elnökség Önértékelése címen, ahol az EBESZ különböző dimenzióit érintő, az osztrák elnökségi időben történtek vannak számba véve. Az elnökségi prioritások miatt a témához kapcsolódóan is számos információ áll rendelkezésre pl. a radikalizmus vagy a vallásilag motivált szélsőségek problémájáról. Eszerint az osztrák dzsihádisták száma kicsi, de mégis veszélyesnek tekintendők. Az Alkotmányvédelmi és Terrorrelhárítási Minisztérium (Ministry for Protection of the Constitution and Counterterrorism) adatai szerint 296 osztrák születésű személy ismeretes, akik részt vettek Szíriában és Irakban a dzsihádisták tevékenységben. 2016 végén 280 személyt lokalizáltak Ausztriában, majd a hatóságok felügyelete alá kerültek. Ez a szám a következő büntetőeljárások és a valódi büntetések következtében csökken. Az azonban tény, hogy az Ausztriában élő emberek ideológiailag közel állnak a szélsőséges iszlámhoz, ezt a bécsi fiatalok között folytatott vizsgálatok mutatják. Pl. a 401 felmérésben részt vevő fiatalok közül 27%-a pozitív érzéseket mutat a rendkívül vallásos emberek felé, akik hajlandóak a hitükért háborúba menni. Ezek a fiatalok a Nyugatot elnyomóként látják, s egyetértettek abban, hogy akár erőszak árán is védeni kell az iszlámot. (A szerző fordításában és kiemelésében.). További részletek és a megoldási

ma összetett, a megoldása még jobban, ezért fontos a nagyobb átláthatóság és mélyebb összekapcsolódás kutatása pl. olyan területeken, mint a gazdaság, vagy a humán biztonság területe.⁴⁴

Közismert, hogy 2001. szeptember 11-e után, de főleg az elmúlt évtized különböző konfliktusainak és az erőszakos cselekmények növekvő száma következtében a „különböző civilizációk és régiók közötti „párbeszéd” szükségessége számos kezdeményezés tárgyát képezte, mintegy eszközként arra, hogy a közöttük fennálló viszály békés úton rendeződjék”.⁴⁵

Napjaink történései azonban megnehezítik a „párbeszéd” kialakítását. Jó példa erre az, hogy Európa nemrégiben soha nem látott kiterjedésű és intenzitású menekültválsággal nézett szembe. Ennek oka természetesen összetettebb, mint aminek bemutatására e tanulmány vállalkozhat, de egy dolgot érdemes kiemelni a sok tényező közül. Nevezetesen a Közel-Kelet és Észak-Afrika térségében a súlyos helyzetek kialakulásáért az intolerancia, a rasszista kirekesztés, a polarizáció (pl. társadalom kettő vagy több részre válása) és a politikai instrumentalizáció⁴⁶ a felelős (pl. közel-keleti térségben a vallás politikai dimenzióba kerül és ennek következményei).⁴⁷ Tény, hogy sok esetben a kultúrák és a vallások között a diskurzus egyre nehezebbé válik.⁴⁸ Ez igazi csapás a párbeszéd intézményére. Az EBESZ kulcsfontosságú eszköze pedig éppen a párbeszéd. Ezzel segíti elő a konfliktusok megelőzését vagy megszüntetését, a megbékélést, az újjáépítéshez szükséges ismeretek átadását, sőt adott esetben képes mérsékelni a felek tárgyalási hangnemét is. A párbeszéd konkrétan is „tárgyaló asztalt” kínál a felek számára, hogy kölcsönös kapcsolatba lépjenek egymással, megosszák tapasztalataikat és annak szellemében továbbfejlesszék együttműködésüket. A bizalomépítő szerepéről nem is beszélve. A párbeszéd eszköz csupán egy az eszközök közül, ami az EBESZ tevékenységi kínálatában (a három dimenzióban lásd korábban) huszonháromféle feladatban ölt testet.⁴⁹

Sebastian Kurz osztrák külügyminiszter kijelentése szerint „Ausztria továbbra is, mint ahogyan azt tette korábban semleges országgént, szerepet vállal párbeszéd-előmozdítóként és

---

lehetőségekről lásd Markus Möstl-Klaus Starl: Self-Evaluation Report, OSCE Chairmanship Austria 2017, 48-50.o., <https://volksanwaltschaft.gv.at/downloads/fhu08/OSZE%20Berichtsentwurf.pdf> (letöltve: 2017.10.23.)

⁴⁴ Uo.

⁴⁵ Uo.

⁴⁶ Hakim Khatib: *The political instrumentalization of Islam in the Middle East*,

<https://www.fragilestates.org/2015/05/13/the-political-instrumentalization-of-islam-in-the-middle-east-by-hakim-khatib/> (2017.10.21.)

⁴⁷ Diana Orlova i.m.

⁴⁸ Uo.

⁴⁹ OSCE What we do? Who we are?

<http://www.osce.org/whatistheosce> (letöltve: 2017.10.26.)

hídépítőként az EBESZ elnöksége alatt. Az éves program szerint több bizalomépítéssel összefüggő konferencia volt már, de a média szabadságáról is pl. a Nyugat-Balkánon”.⁵⁰

Az EBESZ három dimenziójából a gazdasági dimenzió eredményessége némileg elmarad a másik kettőtől, de a párbeszéd lehetőséget teremtett ezen a területen is a hiány pótlására (pl. 2017 megrendezték az EBESZ-elnökség vezette Üzletei Konferenciát a „Partnerség és innováció a fenntartható gazdaságokért” címmel, vagy először tartottak Előkészítő Találkozót a 25. EBESZ Gazdasági és Környezetvédelmi Fórumának).⁵¹ Ez a néhány kiragadott példa azt bizonyítja, hogy Ausztria éves szintű feladatok ellátásában n elsődleges eszköz volt/marad a párbeszéd.⁵²

Mérleg

Megismerve az EBESZ témához szorosan kapcsolódó szervezeti és működési mechanizmusát, tekintsük át sorrendben az osztrák Elnökség idei terveinek megvalósulását. Folyamatban lévő tevékenység értékelése persze szinte vakmerőség, de legalább is bátor dolog, mert „... tudod-e azt, hogy mi lesz holnap?”⁵³ A kérdés költői, de az EBESZ 2017. évi Biztonsági Felülvizsgálati Konferenciáján készült Vezetői jelentés,⁵⁴ az EBESZ honlapján folyamatosan frissülő Találkozók és Események,⁵⁵ a Részes államok számára készített részletes program,⁵⁶ az egyéb összefoglalók, hírlevelek sokasága sok részletre rávilágít az EBESZ három dimenziójához tartozó témákban. Ezek alapján néhány dolog már rögzíthető. Az összegzés alább közölt sorrendje nem jelent fontossági sorrendet, csupán követi a prioritások soros elnöki bejelentési rendjét, s az azokon belül bemutatott részletek a szerző saját választását tükrözik.

1. Erősödő katonai konfliktusok megoldáshoz való hozzájárulás (Defusing armed conflicts)

---

⁵⁰ Diana Orlova i.m.

⁵¹ Uo.

⁵² Uo.

⁵³ Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij: *A Karamazov testvérek I.* Ford.: Makai Imre, Budapest, Európa Könyvkiadó, 1982, 370.o.

⁵⁴ 2017 ANNUAL SECURITY REVIEW Conference Vienna, 27 to 29 June 2017, Chairperson's report, 1-44.o. <http://www.osce.org/chairsteamship/335826?download=true> (letöltve: 2017. 10.21.)

⁵⁵ Megvalósult, jelenlegi és tervezett programok olvashatók OSCE Meeting and events folyamatosan frissülő felületén, <http://www.osce.org/meetings-events> (letöltve: 2017.10.23.)

⁵⁶ Az elnökségi programból vett részletek a szerző fordításában jelennek meg a szövegben. Nem pontosan a dokumentum sorrendje szerint, s mivel főleg tartalmi összesítésben jelenik meg a magyar szöveg, ezért nincs külön idézőjelezve, hanem az oldalszám megjelenítése segíti az összevethetőséget az eredeti munkával. Programme of the Austrian OSCE Chairmanship for presentation to Participating States, 1-2. o. https://www.bmeia.gv.at/fileadmin/user_upload/Zentrale/Aussenpolitik/OSZE/OSCE_Factsheet_Web.pdf (letöltve: 2017.10.28.)

Ennek igazolása az éppen aktuális tizenhat folyó művelet, amiből alább csak az ukrán példa kap rövid bemutatást.⁵⁷ Az európai biztonság és stabilitás, illetve az EBESZ területén a részes államok által támogatott értékek védelme elsődleges tényező volt és maradt, amire a katonai akciók, konfliktusok veszélyt jelentenek. Különösen igaz ez a kelet-ukrajnai események tükrében. Miközben a többi „befagyott konfliktus”⁵⁸ is EBESZ feladatkörbe tartozó (pl. Dnyeszter-menti Moldáv Köztársaság, Hegyi-Karabah, Grúzia, stb.), a kelet-európai történések közelsége miatt azt gondolhatnánk, hogy az ukrajnai események folyamatos érdeklődésre tartanak számot. A szakértői összefoglalás szerint azonban „a 2015-ben és 2016-ban az ukrán probléma... kérdéseit háttérbe szorították a világ és az európai politika olyan eseményei, mint szíriai polgárháború és az Iszlám Állam előretörése, a 2015-ös európai migrációs válság, a 2016. júliusi Brexit-népszavazás, illetve a 2016. novemberi amerikai elnökválasztás”.⁵⁹

2017. júliusban az EBESZ Parlamenti Közgyűlése határozatban⁶⁰ rögzítette, hogy Kelet-Ukrajnában Donyeck és Luhanszk megyék egyes közzeteit (orosz hibrid) katonai erők tartják ellenőrzésük alatt.⁶¹ Az EBESZ egyúttal felszólította Oroszországot a megszállt területek elhagyására, a Helsinki Alapelvek betartására, többek között a határok, a területi sérthetlenség elvét kiemelve.⁶²

Ukrajnában jelenleg három EBESZ művelet van: az első az EBESZ Különleges Megfigyelői Missziója, még 2014. március 21-én telepítették, fegyvertelen, civilekből álló, 24/7 órában teljesít szolgálatot. Fő feladatai az ukrán helyzet pártatlan és objektív módon történő megfigyelése és jelentése, illetve a párbeszéd koordinálása a válságban érintett felek között.⁶³

A következő az EBESZ Projekt-koordinátori Művelete, amelyet 1999. június 1-jén hozták létre. Fő feladata Ukrajna biztonságának növelése, pl. a demokratikus normáknak megfelelő

---

⁵⁷Az EBESZ jelenleg folyó tizenhat műveletének leírása részletesen lásd The Secretariat Conflict Prevention Centre Survey of OSCE Field Operations, 2017 októberében frissítve, 1-86.o.

<http://www.osce.org/secretariat/74783?download=true> (letöltve: 2017.10.21.)

⁵⁸A „befagyott konfliktus” témával sokan és sokféle megközelítésben foglalkoznak, néhány példa: a Stratégiai Védelmi Kutató Központ munkatársai közül pl. Tóth Péter, Rácz András, a MÚLT-kor szakértői, pl. Sárközy Miklós, a Külügyi Szemle, a Foreign Affairs, a World Policy Institute szakértői.

⁵⁹Tóth Péter: *Három évvel az ukrajnai hatalomátvétel után*, 1. o.

http://netk.uni-nke.hu/uploads/media_items/svkk-elemzesek-2017-4-harom-evvel-az-ukrajnai-hatalom-utan-talas-p.original.pdf (letöltve: 2017. 10.27.)

⁶⁰Minsk Declaration and resolutions adopted by the OSCE Parliamentary Assembly, at the twenty-sixth annual session Minsk 5 to 9 July 2017,

<https://www.oscepa.org/documents/all-documents/annual-sessions/2017-minsk/declaration-25/3555-declaration-minsk-eng/file> (letöltve: 2017.10.21.)

⁶¹Crimean News Agency: OSCE resolution on de-occupation of Crimea and Donbass is ready,

<http://qha.com.ua/en/politics/osce-resolution-on-deoccupation-of-crimea-and-donbass-is-ready/141240/> (letöltve: 2017.10.25.)

⁶²Minsk Declaration 6.o.

⁶³OSCE Follow the mission, OSCE Special Monitoring Mission to Ukraine,

<http://www.osce.org/special-monitoring-mission-to-ukraine> (letöltve: 2017.10.21.)

intézmények, gyakorlatok kialakítása, fejlesztése a modern demokrácia kiépítésének megfelelően.⁶⁴

A harmadik pedig a (Határ)Megfigyelő Misszió az orosz Gukovo és Donetsk ellenőrzőponton. 2014. július 2-tól működik.⁶⁵

Ez az osztrák elnökségi cél tehát a politikai-katonai dimenzió fontos része. Miközben a katonai együttműködés, illetve a katonai tevékenység átláthatósága érdekében folytatott párbeszéd is bizalomépítő tényező. E prioritás tekintetében még van elég feladat az idei évre, pl. a már elkezdett Bécsi Dokumentum⁶⁶ korszerűsítése,⁶⁷ továbbá az éppen „gyengélkedő” hagyományos fegyverzetellenőrzésről folytatott átfogó és strukturált párbeszéd felélesztése. Érdemi előrelépés a Magatartási Kódex⁶⁸ jobb végrehajtásában, a részes és a partner államokkal politikai párbeszéd folytatásában várható még az idén (ennek tárgya többek között a biztonsági szektor reformja). Ezzel összefüggésben Ausztria támogatja a közvetlen katonai kapcsolatok és szakértelem átadást a részes államok között.⁶⁹

2. A radikalizálódás és a szélsőségek elleni harc (Fighting radicalisation and violent extremism)

Sebastian Kurz a három osztrák elnökségi prioritás közül e területre különleges hangsúlyt fektetett, mind Ausztriában, mind az EBESZ térségében, főként a fiatalok körében (lásd a Soros Elnökség fejezet). Elsőként a probléma azonosítása, majd kiváltó okainak, indítékainak kezelése jelentette a feladatot. Ez nem a fiatalok megfigyelését, hanem a rájuk figyelmet jelentette/jelenti. A megoldásról szóló stratégiája átfogó, mert a taktikai elemek a részes államok egyéni tevékenységét is feltételezik. Ennek gyakorlati megvalósítása úgy történt, hogy Nyugat-Európában, Közép-Ázsiában, a fekete-tengeri térségben és a Balkánon regionális workshop összejövetelek kerültek megrendezésre a témában.⁷⁰ Sok fiatal nemcsak részt vett,

---

⁶⁴ OSCE Where we are?

<http://www.osce.org/project-coordinator-in-ukraine> (letöltve: 2017.10.21.)

⁶⁵ OSCE Where we are?

<http://www.osce.org/observer-mission-at-russian-checkpoints-gukovo-and-donetsk> (letöltve: 2017.10.21.)

⁶⁶ A bizalom- és biztonságerősítő tárgyalások 1999. évi dokumentuma (1999. évi Bécsi Dokumentum). L. Szatmári László: *Az EBESZ-csúcs – Csúcs az EBESZ?*

<http://www.honvedelem.hu/cikk/23676/ebesz-csucs-%C3%A2%20%20-csucs-on-az-ebesz> (letöltve: 2017.10.27.)

⁶⁷ OSCE Newsroom, Progress on modernizing the Vienna Document vital to making the agreement effective in current challenging security environment,

<http://www.osce.org/fsc/296801> (letöltve: 2017.10.26.)

⁶⁸ A biztonság katonai és politikai vonatkozásairól szól. Code of Conduct on politico-military aspects of security, <http://www.osce.org/fsc/41355?download=true> (letöltve: 2017. 10.30.)

⁶⁹ OSCE Newsroom Progress on modernizing the Vienna Document i.m.

⁷⁰ Az összes konferencia rövid összefoglalója és ajánlásai megtalálhatóak (honlap alján), OSCE EVENTS, Youth and the Prevention of Violent Extremism: Workshop on Perspectives from Central Asia, <http://www.osce.org/secretariat/315296> (letöltve: 2017.10.27.)

de segítette a probléma megoldáshoz közelebb vivő innovatív megközelítések kidolgozásában. Ehhez kapcsolódik az osztrák elnökség még megvalósításra váró terve egy olyan projektet indítására, amelyben a fiatalok képviselői „felhatalmazást kapnak”, hogy saját országukban is foglalkozzanak e kérdéssel.

A prioritás tárgykörébe tartozik a tömeges migráció is, amely sok és sokféle elgondolást vet fel az EBESZ-térség országaiban. Kétségtelen, hogy egyes országoknak segítségre van szüksége, amiben az EBESZ a kötelezettségein kívül a kézzelfogható támogatási projektjeivel pozitív szereplő, de a kiváltó okok kezelésében inkább közvetett szerepet játszik. Műveletei révén a Nyugat-Balkánon határigazgatási, biztonsági és emberi jogi kérdések megoldásában, illetve a tolerancia és a diszkrimináció mentesség elve mentén támogatja az államokat a „maradó menekültek” beilleszkedésének segítségével.⁷¹

Fontos tényező a folyamatosság biztosítása, az elnökségeken átnyúló feladatok továbbvitele, mint pl. a jó kormányzás, fenntarthatóság, „a zöld energia” támogatása. Az üzleti partnerség kiépítése, a „gazdasági befogadás” ösztönzése a korrupcióellenes működés támogatása, amely egyben a radikalizmus térnyerését is nehezíti.⁷²

Az emberi jogi dimenzióon belül külön figyelemre méltó a nemek közötti egyenlőség kérdése. 2017 júliusában megtartották azt a konferenciát,⁷³ ahol a nemek közötti egyenlőség végrehajtására készített cselekvési terv hiányosságai kerültek pótlásra. Ez a kérdés egyébként Ausztria egész éves elnöksége alatt „minden erőfeszítésében benne van”.⁷⁴

3. A bizalom és a megbízhatóság megújítása (Re-establishing trust and confidence)

A kihirdetett feladat ismerős, az EBEÉ-EBESZ kapcsán szinte rutinszerű tevékenységről van szó, de féltő, hogy a szavak mögötti tartalom nem mindenki számára egyértelmű üzenet. Elsőként fontosnak tartom a két szó jelentésének a tisztázását. Angol nyelven két különálló szó, de magyarul mind a két szó bizalmat jelent. Esetünkben azonban a trust a bizalom, a confidence pedig a bizakodás tartalommal egyenértékű (szerző saját kiemelése). Ennek látszatra nincs jelentősége, de a valóságban igen. Az EBESZ bizalomerősítő, bizalomépítő filozófiájának jobb megértéséhez egy kis kitérőre van szükség. A bizalom kialakulásának többféle módja

---

⁷¹ Programme of the Austrian OSCE Chairmanship i.m. 2.o.

⁷² Programme of the Austrian OSCE Chairmanship i.m. 2.o.

⁷³ OSCE Newsroom ODIHR releases new publication to help lawmakers include a gender perspective in their work,

<http://www.osce.org/odihr/328276> (letöltve: 2017. 10.24.)

⁷⁴ Programme of the Austrian OSCE Chairmanship i.m. 2.o.

van. A részletektől eltekintve⁷⁵ most a következő értelmezhető: „elterjedhet az egyes közösségeken belül..., létrehozva a bizalom kultúráját, amely az adott közösség működését biztosító normák és értékek rendszeréből következik.⁷⁶ Mindehhez nyújt további kiváló elemzési segítséget Niklas Luhmann,⁷⁷ akinek a fogalmakhoz fűzött magyarázata az EBESZ bizalom-építő értelmezésére is kiterjeszhető. Nevezetesen „a bizalom (confidence) a rendszerben a bizalom (trust) a partnerekben az alternatívákat figyelembe véve különböző attitűdök, de kétségtelenül hatnak egymásra. Különösen a bizalom (confidence) csökkenése vagy a nehézségek erősödése a helyzetek és a partnerek megtalálásában, amely indokoltan bizalmat (trust) romboló hatást válhat ki, ez pedig csökkenti a rendszerben igénybe vehető aktivitások terjedelmét”.⁷⁸

Az osztrák elnökség az államok közötti, de főleg az egyének bizalomvesztése okainak feltárására fókuszált, különösen „a béke és a közös értékek megőrzésére feljogosított kormányzati intézményekben, szervezetekben”, ezért ez utóbbi „kritikus vizsgálatát tette szükségessé”.⁷⁹

Az EBESZ olvasatában a kérdés államok között és az államokon belül is megjelenik. A fent leírtak megerősítik, hogy a gazdasági-környezeti dimenzió is kiváló alapot jelent a kölcsönösen előnyös együttműködéshez a részt vevő államok között. Erre már a 2010-es Astanai Nyilatkozat is lehetőséget adott volna (a Vancouvertól Vlagyivosztokig terjedő gazdasági tér megteremtésére), a helyett azonban gazdasági széttagoltság, a kereskedelem politikai eszközként való használata realizálódott. A gazdasági tér kialakulása, az országok összekapcsolódása eszköz lehetne a megosztottság kezelésére. Továbbá az új üzleti partnerség megerősítené a társadalmat. A létrejövő gazdasági kapcsolatok pedig a konfliktusokkal terhelt területeken az életkörülmények kézzelfogható változásához vezetnének, amelyek megerősítik a megbízhatóságot, s bizalmat adnak.⁸⁰ Az EBESZ ez irányú potenciálja a környezeti kérdésekben is tovább bővíthető. Ezt támasztja alá a „környezetbarátabbá válunk mottójuk”, amely összhangban van az ENSZ Fenntartható Fejlődési Céljaival.⁸¹

Összegzésül elmondható, hogy az osztrák EBESZ-elnökség biztonsági percepciója reális kihívásokra, határozott tervet készített. A három prioritás megvalósításának pedig keretet ad az

---

⁷⁵ Részletek Piotr Sztompka: *Trust. A sociological theory*. Idézi Szabó I. László: *Az intézményi, szervezeti bizalom helyzete Magyarországon 2014 elején*, Nemzet és Biztonság, 2014/3. szám, 119.o. http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2014_3_12_szabo_i.laszlo.pdf (letöltve: 2017.10.26.)

⁷⁶ Uo.

⁷⁷ Német szociológus és társadalom tudós volt (1927-1998).

⁷⁸ Niklas Luhmann: *Familiarity, Confidence, Trust: Problems and Alternatives*, Idézi Szabó I. László i.m. 121.o.

⁷⁹ *Priorities of the Austrian Chairmanship*, 3rd priority, <http://www.osce.org/cio/291661> (letöltve: 2017.10.26.)

⁸⁰ *Programme of the Austrian OSCE Chairmanship* i.m. 2.o.

⁸¹ Uo.

EBESZ feladatok háromdimenziós rendszere (a katona-politikai, a gazdaság-környezeti és a humán dimenzió).

Következtetés

Az eddigi kutatás során igazolást nyert, hogy az EBESZ puha eszközökkel, de kemény körülmények között végzi a munkáját. Az osztrák EBESZ-elnökség három prioritásához számtalan tevékenységi forma társult, de ahogyan Sebastian Kurz fogalmazott az első hét hónap elnökségi értékelést adó interjújában „a különböző feladatok (kihívások) megoldásánál inkább a megoldás fenntarthatóságára koncentráltak, mintsem minden határozatot vagy nyilatkozatot elfogadtak volna ... a minőségi kérdések többet jelentenek, mint a mennyiségi megoldások”.⁸² Az év hátralévő részében a munka folytatódik, még akkor is, ha a megoldások egy része már a következő év eredményterméke is lesz (a Trojka olasz Elnökségéé).

Az EBESZ-elnökség évenként változik, miközben az EBESZ feladata állandó, és a „hídépítő” Elnökségek munkájához kötőanyagként szolgál. Ez pedig nem egyéb, mint az, amit Christine Muttonen, az EBESZ Parlamenti Közgyűlésének Elnöke 2017 nyarán így foglalt össze: „A demokrácia és a diplomácia kemény munkája révén tudunk segíteni a politikai stabilitás, a gazdasági növekedés, a környezeti fenntarthatóság és végső soron a béke és a jólét közös céljainak elérése érdekében.”⁸³ Muttonen szavai továbbá remekül láttatják az EBESZ és az elnökségi munka esszenciáját is, miszerint: „Megtanultuk, hogy az igazi biztonság többet jelent, mint a háború hiánya. A valódi biztonság azt jelenti, hogy biztosítható az emberi jogok tiszteletben tartása, a demokratikus választások, a korrupció felszámolása és a jogállam érvényesülése.”⁸⁴

---

⁸² Stephanie Liechtenstein: *An Interim Assessment of the Austrian OSCE Chairmanship*, <https://www.shrmonitor.org/interview-osce-chairperson-office-austrian-foreign-minister-sebastian-kurz-2/> (letöltve: 2017. 10.29.)

⁸³ OSCE PA Report on the 26th annual session of the OSCE Parliamentary Assembly, 4.o. <https://www.oscepa.org/documents/all-documents/annual-sessions/2017-minsk/reports-and-speeches-1/3585-2017-annual-session-final-report/file> (letöltve: 2017. 10.21.)

⁸⁴ Uo.

Felhasznált irodalom:

Blahó András-Prandler Árpád: *Nemzetközi szervezetek és intézmények*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2014, ISBN 978 963 05 952 7 8

Christian Nünlist: The OSCE and the Future of Matthias Bieri (ed.): *European Security*, CSS Analyses in Security Policy, No. 202, February 2017,

<http://www.css.ethz.ch/content/dam/ethz/special-interest/gess/cis/center-for-securities-studies/pdfs/CSSAnalyse202-EN.pdf> (letöltve: 2017.10.21.)

Diana Orlova: *Austria's chairmanship of the OSCE*,

<https://doc-research.org/en/austria-chairmanship-osce/> (2017.10.21.)

Emanuel Adler: *The OSCE as a security community*, In: OSCE MAGAZINE, Issue No.1. 2011.

<http://www.osce.org/magazine/2011/1?download=true> (letöltve: 2017.10.21.)

Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij: *A Karamazov testvérek*. I. Ford.: Makai Imre. Budapest, Európa Könyvkiadó, 1982, ISBN 963 07 2676 9

Flaisz Frida: *Oszták Nemzetközi Politikai Intézet* Österreichisches Institut für Internationale Politik (OIIP), 1.o.

http://www.grotius.hu/doc/pub/SASFLP/2009_33_flaisz_%20frida.pdf (letöltve: 2017.10.21.)

Group of authors: *The OSCE and contemporary security challenges: A collection of essays*,

<http://www.osce.org/serbia/216966?download=true> (letöltve: 2017.10.21.)

Jonathan Cohen: *Conflict Prevention in the OSCE – An Assessment of Capacities*, Hága, Netherlands Institute of International Relations 'Clingendael

https://www.clingendael.org/sites/default/files/2016-02/20000900_cli_study9.pdf (letöltve: 2017.10.12.)

Mirco Günther: The OSCE's importance for peace and security in Europe,

https://nefia.org/sites/default/files/zeitschrift/artikel/adhoc_15_EN_17_Guenther_NEU.pdf

(letöltve: 2017.10.21.)

Hakim Khatib: *The political instrumentalization of Islam in the Middle East*,

<https://www.fragilestates.org/2015/05/13/the-political-instrumentalization-of-islam-in-the-middle-east-by-hakim-khatib/> (2017.10.21.)

KISLEXIKON Nemzet és Biztonság. V. évfolyam 2. szám, 95-96.

http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb12_02_kislexikon.pdf (letöltve: 2017.10.21.)

Magyarország Állandó EBESZ képviselő, Ausztria, Bécs,

http://www.mfa.gov.hu/kulkepviselo/AT_EBESZ/hu/EBESZ/EBESZ.htm

(letöltve: 2017.10.21.)

Markus Möstl-Klaus Starl: *Self-Evaluation Report, OSCE Chairmanship Austria 2017*,
<https://volksanwaltschaft.gv.at/downloads/fhu08/OSZE%20Berichtsentwurf.pdf> (letöltve:
2017.10.23.)

NAGY László: *Integráció, dezintegráció*. 2010
http://mhtt.eu/hadtudomany/2010/2010_elektronikus/2010_e_3.pdf (2017.10.08.)

OSCE Conflict Prevention Centre, *Comparative Analysis of Crisis Response Capabilities, The OSCE Position*,
<http://www.osce.org/cpc/39621?download=true> (letöltve: 2017.10.20.)

OSCE NEWSROOM Austria to serve as bridge builder, dialogue facilitator and an honest broker during its 2017 OSCE Chairmanship, says Foreign Minister Sebastian Kurz,
<http://www.osce.org/cio/293636> (letöltve: 2017.10.26.)

OSCE Newsroom ODIHR releases new publication to help lawmakers include a gender perspective in their work,
<http://www.osce.org/odihhr/328276> (letöltve: 2017. 10.24.)

OSCE PA Report on the 26th annual session of the OSCE Parliamentary Assembly,
<https://www.oscepa.org/documents/all-documents/annual-sessions/2017-minsk/reports-and-speeches-1/3585-2017-annual-session-final-report> [Stephanie Liechtenstein: An Interim Assessment of the Austrian OSCE Chairmanship](https://www.shrmonitor.org/interview-osce-chairperson-office-austrian-foreign-minister-sebastian-kurz-2/), <https://www.shrmonitor.org/interview-osce-chairperson-office-austrian-foreign-minister-sebastian-kurz-2/> (letöltve: 2017. 10.29.)
[port/file](https://www.shrmonitor.org/interview-osce-chairperson-office-austrian-foreign-minister-sebastian-kurz-2/) (letöltve: 2017. 10.21.)

OSCE Strategy to address threats to security and stability in the twenty-first century
<http://www.osce.org/mc/17504?download=true> (letöltve: 2017.10.30.)

OSCE What we do?
<http://www.osce.org/whatistheosce> (letöltve: 2017.10.21.)

OSCE What we do? Who we are?
<http://www.osce.org/whatistheosce> (letöltve: 2017.10.26.)

OSCE Who we are?
<http://www.osce.org/who-we-are> (letöltve: 2017.10.20.)

OSCE WHO WE ARE? Priorities of the Austrian Chairmanship
<http://www.osce.org/cio/291661> (letöltve: 2017. 10.26.)

Piotr Sztompka: *Trust. A sociological theory*. Idézi Szabó I. László: *Az intézményi, szervezeti bizalom helyzete Magyarországon 2014 elején*, *Nemzet és Biztonság*, 2014/3. szám,
http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2014_3_12_szabo_i.laszlo.pdf
(letöltve: 2017.10.26.)

Remek Éva: *Kooperatív biztonság – EBESZ* címmel In: Molnár Anna-Wagner Péter-Marsai Viktor (szerk.): *Nemzetközi biztonsági szervezetek*, 2017 kézirat

Stephanie Liechtenstein: *An Interim Assessment of the Austrian OSCE Chairmanship*,
<https://www.shrmonitor.org/interview-osce-chairperson-office-austrian-foreign-minister-sebastian-kurz-2/> (letöltve: 2017. 10.29.)

Szatmári László: *Az EBESZ-csúcs – Csúcson az EBESZ?*
<http://www.honvedelem.hu/cikk/23676/ebesz-csucs-%C3%A2%20%20-csucson-az-ebesz>
(letöltve: 2017.10.27.)

Tálas Péter: *Három évvel az ukrajnai hatalomátvétel után*,
http://netk.uni-nke.hu/uploads/media_items/svkk-elemzesek-2017-4-harom-evvel-az-ukrajnai-hatalom-ut-an-talas-p.original.pdf (letöltve: 2017. 10.27.)

The Austrian Chairmanship in 2017
<https://www.bmeia.gv.at/en/european-foreign-policy/security-policy/the-austrian-chairmanship-in-2017/> (letöltve: 2017.10.23.)